СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 176. Джерзі Сіти, Н. Дж., вівторок, 30-го липня 1940. No. 176. Jersey City, N. J., Tuesday, July 30, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ГАВАНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ДОХОДИТЬ ДО ПОВНОЇ ЗГОДИ

ЗГОДА ОБИМАЄ СПРАВИ КОЛЬОНІЙ, ТОРГОВЛІ Й ПЯТОЇ КОЛЮМНИ.

ГАВАНА (Куба). — Представники американських республик, зібрані на панамериканській конференції, постановили створити спільний фронт в европейській кризі.

Заряд конференції заявив офіціяльно, що конференція добилася порозуміння в справі кольоній европейських держав в Америці, вспраці економічній і в справі боротьби проти діяльности „пятих колюмн".

Обсерватори приписують досліх конференції дипльоматичному тактові американського секретаря стейту Рордела Гола.

Офіціяльної заяви про подробиці згоди ще не має. В понеділок конференція взялася за вироблення практичного пляну для переведення в життя загальної постанови про спільний фронт.

ПРИСПІШУЮТЬ ДЕБАТУ ЗА ВІЙСЬКОВИЙ ЗАКОН

ВАШИНГТОН. — Провідники обох палат конгресу поробили заходи, щоби усунути зпід дебат усі інші проєкти законів та дати вільну дорогу для закона про військовий побір.

Дебата над цим проектом в обох палатах почнеться найдалі до середини цього тижня. Сподіваються загально, що дебата буде коротка та що вже в найближчому часі можна сподіватися ухвалення закона про загальний військовий набір. Провідники плянують ухвалення такого закону протягом двох тижнів.

По ухваленні закона конгрес може постановити піти на короткі ферії.

ПРОМИСЛИ ПІДДЕРЖУЮТЬ ПЛЯН УРЯДУ ПРО ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ.

НЮ ЙОРК. — Провідники великих промислових підприємств запевняють федеральний уряд, що вони будуть усіми силами попирати проекти військової служби. Мовляв, декотрі з них уже тепер дадуть своїм робітникам платні ферії, які вони зуживають на військовий вишкіл у громадянських таборах. Вони бажають облекшити труднощі, які падуть на плечі робітників через військову службу.

ШКОЛИ ЗА ВІЙСЬКОВИЙ ВИШКІЛ.

КЕЙМБРИДЖ (Месечусетс). — Гарвардська група Американської Оборони перевела голосування серед учителів вищих американських шкіл у справі військового вишколу й каже, що велика більшість цих учителів стоїть за „загальний вишкіл для мира" й „загальну службу в війні".

СМЕРТЬ У ТАБОРІ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИШКОЛУ.

ПЛЕТСБУРҐ (Ню Йорк). — Поза військовою резервацією найдено тіло Германа Лемонта Шмидта, 41-літнього біржевика, що відбував тут громадянський військовий вишкіл. Він згинув видно від револьверової кулі. Уряд занявся розслідом справи.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ПРИСПІШЕННЯ ПОМОЧІ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт поробив заходи, щоби ухвалені конгресом 50 міліонів долярів для воєнних утікачів були розділені як найскорше.

Він іменував секретарів Волеса й Морґентава повновласниками уряду, які мають у порозумінні з Американським Червоним Хрестом занятися закупном поживи й інших матеріялів, призначених для розділу між воєнних утікачів.

Одною з найважливіщих проблєм при розділі допомоги являється все таки питання перевозу цих матеріялів до Європи.

СТУДІЮЮТЬ МІҐРАНТСЬКУ ПРОБЛЄМУ.

СПРИНҐ ЛЕЙК (Ню Джерзі).—Тут перебували через кілька днів члени конгресового комітету, що студіює питання міґрантських (мандрівних) робітників.

Між свідками, покликаними комітетом на переслухання, було багато стейтових урядників, що представили досвід і становище стейтового уряду в цій справі.

Переслухавши свідків у Ню Джерзі, конгресовий комітет виїхав на подібні переслухання до Ню Йорку, де між свідками, покликаними комітетом, є посадник Ню Йорку Ля Ґвардія.

З ПРЕЗИДІЯЛЬНОЇ КАМПАНІЇ.

ЕЛВУД (Індіяна). — Ця місцевість з 10,000 мешканців збирається влаштувати Венделові Вилкієві, кандидатові Республиканської Партії на уряд президента Злучених Держав, величезну овацію підчас відвідин, які має зробити вже в найближчій будучности. Вилкі родився в цій місцевости.

По краю зорґанізовано вже 560 клюбів Вилкія, що тепер збираються зєднатися разом в федерацію, звану „Асошіейтид Вилкі Клобз оф Америка", з осідком у Ню Йорку.

Вилкі перервав свої переговори з ріжними ґрупами й особами, щоб виробити свою „промову прийняття номінації".

КЛОПОТИ З НІМЦЯМИ ПО ВСІЙ АМЕРИЦІ.

САН ХОСЕ (Коста Ріка). — Уряд звернув увагу, що останніми часами багато німецьких іміґрантів подалося за громадянство й тут і в інших краях центральної Америки. Уряд підозріває, що німці хочуть ставати громадянами, щоби облекшити собі націстичну акцію, і тому він став дуже обережним з надаванням громадянства.

Міністерство війни в Арґентині вислало в північні провінції краю ґенерала Люіса Касінеля на поборювання націстичної акції німецьких іміґрантів.

Росел Портер, кореспондент „Ню Йорк Таймс", каже, що німецькі впливи в Болівії є дуже сильні, та що між симпатиків Німеччини зачисляється багато вищих урядників і військових.

ЗАЛІЗНИЧИЙ РУХ У ФРАНЦІЇ ПРИПИНЕНИЙ

ВІШІ. — Невідомо з яких причин німецькі окупаційні власти зовсім припинили залізничий рух між окупованою ними частиною Франції, а рештою Франції. Також на границі поставлено сильні сторожі і не перепускають ні на один, ні другий бік, людей. Французький уряд тим немало здивований, тим більше, що він готовився переїздити до Парижа, під окупацію німців, звідки задумував завідувати цілим краєм.

Догадуються, що причиною цього розпорядку є це, що німці справді беруться наїздити Англію і тому не хочуть, щоб непокликані люди підглядали їх плянів.

ЯПОНЦІ АРЕШТУЮТЬ АНГЛІЙЦІВ

ШАНГАЙ. — Хоч англійці зробили японцям „чемність", замикаючи шлях через Бурму для достав воєнних матеріялів призначених китайцям, проте це не викликало серед японців належних приязних почувань. Замісць відплатитись добром, японці почали арештувати англійців у Японії і Китаю. Вони вже арештували одинацять англійців, чільних представників промислу і торговлі на Далекім Сході.

БУДУТЬ СТАВИТИ ПИТАННЯ ЧУЖИНЦЯМ ПРИ РЕЄСТРАЦІЇ

ВАШИНҐТОН. — Чужинці, що прийдуть до реєстрації, дістануть 15 питань. Цих питань ще не оголошують, та всетаки треба бути приготованим, що запитають про відношення чужинця до Злучених Держав. Шість питань призначених лише для нелітних, тобто для їх опікунів. Їх не будуть ставити тим, що самі реєструються.

Усіх чужинців, що обовязані зареєструватися, начисляють 3,600,000 осіб. Для їх реєстрації призначено 8,000 місця, переважно почтових будинків. Коли хто зголоситься, тому дадуть кілька питань, візьмуть відтиски пальців, а опісля дадуть йому блянкет з ріжними питаннями. Після одержання відповіди, карта реєстраційна буде вислана до Федерального Бюра для Інвестигацій. Хто занедбає обовязок реєстрації, може заплатити кару грошеву у висоті $1,000, або 6 місяців вязниці, або одно й друге. Окремі кари будуть наложені за неправдиві дати та відповіди.

ДРІБНІ БІЗНЕСМЕНИ КРИТИКУЮТЬ СЕКРЕТАРКУ ПРАЦІ

ШІКАҐО. — На конвенції Союзу Дрібних Бизнесменів виступали бесідники з осудом секретарки праці Перкинс за те, що мовляв вона здержала депортацію 700 небажаних чужинців.

ЮНІЯ ЗБИРАЄТЬСЯ ДО БОРОТЬБИ ПРОТИ КОМУНІСТІВ

СТ. ЛУИС. — Статутовий комітет юнії автомобільних робітників, що належить до Конґресу Промислової Орґанізації, задумує предложити юнійній конвенції, що відбувається цього тижня, проект не пускати до юнійного уряду комуністів, фашистів і націстів. Декотрі члени комітету й конвенції є навіть за те, щоби таких людей не пускати в члени юнії.

КАНАДА ТВОРИТЬ ТРЕТЮ Й ЧЕТВЕРТУ ДИВІЗІЮ

Міністер краєвої оборони в Канаді Норман Роджерс подав до загального відома, що канадійський уряд доповнює вже третю й четверту експедиційну дивізію. Водночас заявив згаданий міністер, що в першій і другій дивізії 56 відсотків офіцирів і мужви, творили ветерани попередньої війни і що така сама пропорція буде задержана і в третій дивізі. Четверта дивізія має складатися з піхоти.

ДО ҐІТЛЄРА „НА ПРОЩУ"

БЕРЛІН. — За румунськими, болгарськими і мадярськими послами вибрались до Ґітлєра „на прощу" і словацькі посли, в особах президента Словаччини д-ра Тіси, премієра Туки і міністра пропаґанди, Маха. Ґітлер дав їм інструкції, що вони повинні робити.

ПАНІ ВИЛКІ, ЖЕНА РЕПУБЛИКАНСЬКОГО КАНДИДАТА на розмові з фармерками в Колорадо Спринґз.

СЛУХИ ПРО ДОЛЮ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

БІЛГОРОД. — Білгородський часопис „Політіка", приносить статтю, в якій говорить, що вкоротці мадярська місія поїде до Москви. Її поїздка стояти-ме у звязку з недавно наданою для Карпатської України автономією. В дипльоматичних колах ходять чутки, що в останніх днях в розмовах держав осі фіґурувала Карпатська Україна і це під натиском цих держав Мадярщина дала їй автономію. Але водночас ходять такі чутки, що це держави осі натискають на Мадярщину, щоби вона віддала Советам Карпатську Україну. Справді це булоб проти інтересів держав осі впустити Совети по цей бік Карпат, але під натиском Советів держави осі склоняються до цього пляну. Фактом є це, що в останніх тижнях на Карпатській Україні Совети розвинули широку пропаґанду.

СОВЕТСЬКА ФЛЬОТА.

МОСКВА. — Советський адмірал Кузнецов, з нагоди „морського дня" влаштованого в Советах, заявив, що в короткому часі советська фльота буде „першою на світі". В цім році советська фльота дістане 165 нових воєнних кораблів, казав він. Те саме повторив головний директор корабельних доків, Косенко. У звязку з „днем моря" на Чорнім, Балтійськім і Каспійськім морі, а теж на Тихім океані, відбулись ріжні морські паради, в яких брали участь воєнні кораблі.

СОВЕТСЬКІ „ПОРЯДКИ" В ЛАТВІЇ.

СТОКГОЛЬМ. — Советські власти в Латвії повідомили всі латвійські кораблі в портах і на морі, що відтепер вони будуть брати прикази не від приватних фірм, тільки від уряду. А колиб вони не хотіли слухати тих приказів і зо своїми кораблями десь втекли, то за це советські власти тяжко покарають їх родини. Також підлягають тяжкій карі ті люди, що хочуть накупити собі на нещасну годину, більше харчів і інших продуктів. Советська поліція перехоплює таких людей на вулицях і оглядає їх клунки. Також аґенти нападають на хати і все перевертають. Більшість виставних ресторанів в Ризі закриті. А ті, що залишились відкриті, не продають того, що перед тим. Зо столів у ресторанах зникли настільники і серветки.

КАЖУТЬ, ЩО НАПАД НА АНҐЛІЮ ВЖЕ ЗАЧАВСЯ.

РИМ. — Фашістівська ґазета, „Телеґрафо", належача до міністра Чяна написала передову статтю, в якій каже, що напад на Анґлію вже зачався в минулу пятницю. Ґазета кпить собі з Чорчіла й анґлійців, та каже що німецький штаб знов їх одурив. Бо штаб заповідав масовий наїзд армії при помочи ріжних кораблів, а тихцем плянував летунські наїзди, які знищилиб до тла анґлійське мореплавство та не допустили до Анґлії жадних продуктів. Такі летунські наїзди вже від пятниці тривають і в них, каже італійська ґазета, пропадає маса анґлійських кораблів. Мореплавство Анґлії вже майже припинене цілком, з винятком одної частини на північнім заході, від сторони Ірляндії. Але скоро і це буде замкнене.

НІМЦІ „ЗМЯКШУЮТЬ" АНҐЛІЙЦІВ.

БЕРЛІН. — Німецька преса говорить, що завданням масових летунських нападів на Анґлію є „змякшити" дещо анґлійців і приготовити їх до масового наступу з боку армії. Цей масовий наїзд німецької армії на анґлійські острови, як заповідає німецька преса, розпічнеться вже в найближчих днях, а навіть годинах. Німецька преса хвалиться, що німецькі літаки і субмарини в останніх двох днях затопили 165,000 тон анґлійських кораблів. В останнім місяці вони затопили два міліони тон. Коли так далі піде — а воно певно піде, кажуть німецькі ґазети — то Анґлія вже вкоротким часі заломиться.

ЛЕТУНСЬКІ НАПАДИ.

ЛОНДОН. — Німецькі літаки, в числі 70, знов наїздили ріжні місця в Анґлії і скидали бомби. Їм на зустріч виїхали анґлійські літаки і вели з ними боротьбу. Десять німецьких літаків, а пять анґлійських літаків, як подають анґлійські звідомлення були знищені.

БІЛГОРОД. — Анґлійські літаки бомбардували італійські порти на Адрійськім морі, Трієст, Поля і Удіне.

ВАЛЄТА (Мальта). — Італійські літаки бомбардували знов Мальту. Чотири літаки були зістрілені.

ВІШІ. — Французький уряд протестував перед британійським урядом за те, що анґлійські літаки бомбардували Шербурґ, Нанте і Сейнт Лазар.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЕКОНОМІЧНА ВІЙНА

Кілька днів тому президент Рузвелт заборонив вивозити зо Злучених Держав нафту, всякі продукти з нафти й старе залізззя. Хто хоче вивезти такі товари, мусить постаратися від уряду за спеціяльний дозвіл. Проти цього зарядження відразу стали протестувати ріжні краї, головно Японія.

Кілька днів передтим уряд Туреччини, теж невтральної країни, зобовязався розвести ширшу торговлю з Німеччиною, а ще давніше він мав подібну умову з Анґлією про продаж Анґлії свого тютюну.

У Берліні виступив німецький міністер економії з осторогою на адресу Злучених Держав, що, мовляв, чи Німеччина буде горгувати з Америкою, буде залежати від становища, яке займуть Злучені Держави до Німеччини.

На все-американській конференції в Ґавані, великий клопіт для пляну Злучених Держав робить південно-американська республика Арґентина. Не погоджується вона зо Злученими Державами за питання збірної опіки над американськими посілостями европейських держав, отже за справу політичну, одначе основою спору є конкуренція між Арґентиною й Злученими Державами, отже справа економічна.

Арґентина це край масової продукції двох вона сподівається дістати для себе все їй потрібне. Якби Злучені Держави цих продуктів не мали, вони могли би закупити їх в Арґентині; тоді Злучені Держави й Арґентина були би найбільшими приятелями. На лихо для відносин між ними, Держави теж продукують мясо й збіжа, хоча вони продукують ще й інші продукти, все таки збіжа й мяса вони продукують більше, ніж треба для вжитку Злучених Держав. Отже на тих самих ринках, де появляються збіжа й мясо Арґентини, появляються теж ці продукти й зо Злучених Держав. Через те між цими республиками нема згоди.

У цей спосіб, як каже відома американська кореспондентка, Анна О'Гер МекКормик, від Гавани аж до Анкари (в Туреччині), себто довкруги цілої земської кулі, йде ця економічна війна. З одного боку, війна за ринки, себто за місце збуту надвижки продуктів. З другого боку, війна за деякі сирівці, яких якийсь край не має, як ось Німеччина нафти.

Війна економічна ведеться звичайно мирним способом, при якому про виграну рішає звичайно краща ціна. Деколи держава, щоби добути сирівці або готові вироби, їй конечно потрібні, не дає кращої ціни, а заставляє собі віддати товар під загрозою вжиття сили. Інколи загроза сили просто переходить у вживання сили, себто до справжньої війни.

Це відай є загальне в Америці поширене розуміння світової ситуації, що між такими двома великими високо економічно розвиненими державами, як Німеччина й Злучені Держави, мусить розвестися економічна боротьба, котра буде загострюватися, аж поки не перейде на справжню мілітарну війну.

МОСКОВЩИНА ГОТУЄТЬСЯ БОРОНИТИ НАГРАБЛЕНЕ

Можна сподіватися, що похід московського хижацтва тим часом спинено. І треба сказати, що справді крайня пора. Від вересня минулого року до початку липня цього року, отже протягом якихсь десяти місяців, здобула Московщина величезні простори поміж Балтійським та Чорним морем з понад 20 міліонами наскрізь чужонаціонального населення. Ми переконані розуміється, що ці землі і ця людність визволяться разом з усіми поневоленими націями СССР, але це ще справа майбутности, яка сама собою не зробиться. Тим часом московський уряд готується гарячково як до внутрішньої боротьби проти раніше і в останніх місяцях поневолених націй, так і до можливої збройної боротьби проти великодержав, що надто довго терпіли московські вимушення і хижацтво.

Головними засобами большевицької боротьби в межах держави є безоглядний визиск і найбрутальніше московщення. Кілька днів перед нападом на Румунію було запроваджено в СССР восьмигодинний день і семиденний тиждень праці разом з загостренням приписів проти „летунства" (зміна місця праці) та порушень працівної карности. З цеї нагоди виступив секретар Загального Робітничого Союзу, Швернік, з великою промовою, в якій досить виразно і отверто зазначив, що ці погіршення умов праці та збільшення визиску робітництва викликано потребами московського напасницького імперіялізму. А саме, він заявив, що коли в „капіталістичних" державах робітництво працює 10 а навіть 12 годин на добу, а в СССР лише 7, то оборону „соціялістичної" держави буде цим утруднено. Швернік розуміється бреше по московському звичаю, бо звичайно робітники працюють у всіх культурних державах лише 8 годин на добу, і неділю всюди святкують. Виїмки робиться з причини війни, а московський уряд все хвалиться тим, що громадяни СССР користають з усіх добродійств „миру". Всюди робітництво оплачувано більш менш нормально і працює в людських умовах, тоді як в „соціялістичній" державі умови праці пекольні, а пересічна платня не вистарчає при советській доріжні і для найгіршого людського існування. Це не перешкодило звичайно пану Шверніку запитати глузливо в своїй промові — „А деж буде жертва, коли за продовжену працю буде збільшено платню".

Коли напад на Румунію було приготовано збільшенням визиску, то й зовнішнє грабівництво було відсвятковано внутрішнім. Негайно по оголошенні окупації Басарабії та північної Буковини було розписано внутрішню „позичку", себто примусове стягнення грошей з робітництва та колхозників, пересічно в розмірі місячної платні, отже майже десятої частини річного заробітку, а властиво й значно більше разом з іншими звичайними стягненнями. Огидність цього нелюдського визиску збільшує та обставина, що по „капіталістичних" державах населення несе жертви для власної національної держави, тоді як в „соціялістичній" державі видушується піт і кров з чужонаціонального населення для потреб московського імперіялізму.

Щодо цього останнього, то треба справді признати, що московський уряд робить все від нього залежне, щоб змосковщити поневолені нації. Про те, що було зроблено на полі московщення в старих межах СССР, говорить дуже красномовно сама советська статистика, але асиміляційна акція московського уряду посувається й всюди разом з гордами червоної армії. Коли на українських землях колишньої Польщі цю акцію стримує національна відпорність високо свідомого населення, то про Буковину, а особливо Басарабію цього на превеликий жаль сказати не можна. Український характер північної Буковини советська преса, як видно з „Ізвєстій" з 30. червня, ще визнає, принаймні формально, а навіть обґрунтовує її анексію тим, що „її населення в переважаючій більшості злучено з Советською Україною як спільністю історичної долі так і спільністю мови та націо!нального складу... По розпаді Австро-Угорщини маси буковинського селянства та робітництва зібравшись на „народнє віче" зараз же зажадали прилучення до Советської України..." Це розуміється наївна брехня, бо тоді ще ніякої „Советської України" не існувало. Її зрештою спростовує й самий часопис, зазначуючи в історичнім фейлетоні в тім же самім числі, що буковинські українці жадали прилучення просто „до України". Льоґіка московська тут просто зворушлива — коли ми підбили Велику Україну, отже маємо право й анектувати українську Буковину.

Відносно Басарабії орґан московського уряду вже найменших застережень не робить. Після нього „Басарабія належить до історичної території російської держави, вона була російською ґуберніею. Згідно перепису 1897 року було там українців, молдован і росіян 76% і 12% жидів..." До цього додається, що в Басарабії люблять російську культуру, читають російську пресу і т. і., отже всі передумови історичні і сучасні для ґрунтовного московщення новоздобутого краю наявні. Зрештою обґрунтовуючи своє „право" на Басарабію, виступає московський уряд цілком отверто як спадкоємець царської Росії.

Повідомлення московського уряду про перехід червоної армії через румунський кордон було знаком для початку справжньої бакханалії московського імперіялізму по цілому просторі СССР. З наказу уряду розуміється відбулися по всіх більших підприємствах незвичайно галасливі збори, „патріотичні" резолюції, яких було зредаґовано не лише урядово, а й більш менш після тогож самого взірця. Головний зміст їх всіх — дамо урядові нові засоби на нові хижацтва. Збори сталінської фабрики авт в Москві наприклад проголошують: „Ми схвалюємо одностайно політику нашого советського уряду. Зворот Басарабії і передання північної Буковини СССР є одним з найкращих доказів сили і могутности соціялістичної держави..." Робітники фабрики „Ява" заявляють: „Народ Басарабії і північної Буковини увільнила наша славетна червона армія з ярма капіталістів і дідичів...: Ми зобовязуємося ще збільшити працівну карність й працювати ревно всі 480 хвилин, збільшуючи славу і силу советської держави та скріплюючи здібність нашої батьківщини боронитися..." У львівській фабриці „Контакт" лікар її Зільбершац заявив між іншим від імени зборів — „Ми мусимо бути безмежно вдячні непереможній червоній армії, завдяки якій на всіх советських кордонах панує спокій..." Збори в Сталіні заявляють: „Ми докладемо всіх зусиль, щоб дати советській країні більше вугля та збільшити її здібність боронитися..." Збори у фабриці „Станколіт" в Москві проголошують між іншим: „Історичну кривду усунено, Басарабія і Буковина зробились советськими. Нова перемога СССР є наслідком послідовної боротьби советського уряду за мир, вона є показчиком збільшення нашої сили..."

Намагання московського уряду та його преси виправдати підступний напад на безсилу Румунію провадять просто до смішних суперечностей. Запевнення відносно московської миролюбности та одночасні славословлення „сили і геройства" червоної армії виглядають досить комічно поруч себе. Про „силу" червоної армії свідчить між іншим і намагання московського уряду підшитися до ворогів версайського миру. Московський уряд, що кілька місяців перед вибухом сучасної війни боронив палко версайський мир в Женеві і поза нею проголошуючи його непорушність, заявляє тепер в „Ізвєстіях" з 29. червня, що „Басарабію було відокремлено від Советського Союзу (Росії) при безпосередній участи версайських побідників, які намагалися тоді всіми засобами скористати з воєнної немочи молодої республики..." Твердження це є звичайною брехнею, якою московський уряд сподівається здобути ласку Німеччини та Італії, що тепер цілий політичний твір версайського миру в Европі і поза нею ліквідують. В дійсності Басарабію було відокремлено від Росії також як і інші чужонаціональні землі не завдяки версайським побідникам, а завдяки перемогам Німеччини над Росією, тої самої Німеччини, що не противиться тим часом походу московського хижацтва проти сусідніх держав. Колиж московський уряд зазначує тепер отверто перед світом, що СССР є рівнозначним з Росією, то він мусів би й памятати, що саме „версайські побідники" підтримуючи Вранґеля та Денікіна зробили справді все з свого боку, щоб відбудувати Росію в її старих межах. Коли московський уряд докоряє їм тепер, що вони згодились на відокремлення Басарабії, бо потребували зрештою й Румунії і також як і покійних ЧСР та Польщі, то він мусів би й памятати, що саме „версайські побідники" підтримуючи старих російських ґенералів, причинилися до того, що большевицький уряд спромігся підбити наново землі інших поневолених націй. Про свої приязні відносини до цих „побідників" у продовж останніх сімох років перед війною московський уряд тепер також старанно мовчить. Але коли він удаючи надмірно коротку память сподівається, що її матимуть і інші, то очевидно грубо помиляється.

Прикре чуття огиди, яке викликає хижацтво Московщини, що як ґієна нападає лише на кволих і знесилених, збільшують фарисейські запевнення московського уряду, що „советська держава лишається поза крівавою сваркою, яка роздирає капіталістичний світ". Що московський уряд і самий цим наївно демаґоґічним запевненням не вірить, доводить найкраще те, що він дуже старанно вичитує всі національно свідомі і орґанізовані елементи на новопідбитих землях, які мають бути може в найближчім часі полем бою чи запіллям.

В. Волинський.

І ФРАНЦУЗЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ МОЖЕ БУТИ В БІДІ

Славний французький журналіст, що нераз під прибраним іменем „Пертінакс" дописував до американських часописів, прибув до Канади на французький пашпорт за підписами двох американських амбасадорів, а це Булита і Кенедія. Та це не помогло йому дістатися в Злучені Держави, бо вашинґтонський Стейтовий Департамент памятає критику Пертінакса на американські відносини в часі розбройної конференції у Вашинґтоні. Пертінакс є в біді, бо не міг нічого забрати з собою, коли тікав перед німецькою інвазією. Він тепер у Галіфаксі, чекає помочи американських журналістів.

Початково „паями" (надіваними пляцками) послугувались як способом подавання мяса в старій Анґлії а не як десертом. Овочеві „паї" (пляцки) мають свій початок в Америці.

ПЕРЕДБАЧУЄ ВІЙНУ.
Джеймс Джерард, що був амбасадором Америки в Німеччині в 1917 році, заповідає, що Америка буде воювати з Німеччиною в протязі шести місяців.

Иосиф Юрій Король.

ТО БУВ ЗЕМЛЯК

(2)

— Голянд то гарне містечко, знаю там доктора Дімнета.

— То управитель нашої Говп Каледж.

— Він згадував мені про талановитого хлопця Нікампа. То певно ваш син?

— Ні то мій братанчик. Я не маю дітей.

— Ага, так, братанчик. Щоби ви знали, з ким ви зійшлися, — Незнакомий подав Нікампові візитівку. Прикрашеними буквами видруковано була на візитівці: „O d r i a a n Roosevelt, Realtor'.

— Ви називаєтеся Рузвелт? — спитався Нікамп. — То ви може своям президента Рузвелта?

— Я його братанич, —відповів скромно запитаний. — Наша родина вже давно поселилася в тій країні.

— Що це таке „ріелтер"?

— Це стільки, що по голяндськи „ляндайґенар" (земельний власник). Я власник реальностей, парцель і домів. За малу хвилину побачите декотрі з моїх домів.

Коли поїзд доїздив до Ван Бурен, власник реальностей показав землякові шіснацятьповерховий будинок Монадюк яка на Дірборн і Ван Бурен знімалася високо понад меншими довколичними будинками.

— Це один із моїх домів. Маю ще кілька таких.

Вдомі в місті оба земляки висіли та вийшли на вулицю. В поїзді їм було досить приємно, одначе на вулиці була спека. Скупий містер Нікамп був приємно здивований, як містер Рузвелт попросив його на скляночку пива та повів його до гостинниці при вулиці Рандольф напроти ратуша. Там сіли при круглім столику.

— Не маю щоправда досить готівки — оправдувався президентів братанич — та гадаю, що маю досить, щоби заплатити наш спільний видаток.

Нікамп здивувася. Такий богач, а каже, що не має багато грошей!

— Того я не розумію, — сказав. — Ваша родина живе тут уже віддавна, ви маєте доми та парцелі, то ви повинні би мати багато грошей.

Містер Рузвелт засміявся.

— Люди думають, що богачі багаті тому, що мають гроші, — пояснював фармерові. — Це велика помилка. Вбогі мають більше грошей ніж богачі, любий приятелю. Богачі мають маєток зложений в ґрунтах, акціях і бондах, одначе готових грошей звичайно мають дуже мало. Старий Рокефелер багато богатший від мене, може найбільший богач у світі, а його жінка якосьтут жалілася, що не має навіть настільки готових грошей, щоби собі купила кварту устриць. Зі мною таксамо: маю багато ґрунтів і домів, одначе страшно мало готівки. Гадаю деякі з тих домів продати. Контракти маю вже приготовлені.

— Вел, ви земляк. Вам я дав би недорого, — сказав Рузвелт. — Маю недалеко відсіля на розі тієї вулиці та Стейт Стріт будинок іще більший, ніж ті, що ви їх уже бачили. Має двацять-один поверхів, а високий коло тристапядесять стіп. Коли хочете купити той будинок, то ходіть зі мною, я вам покажу.

Приятелі допили та вулицею Рандолф пішли на схід на Стейт, аж станули перед величавим будинком, який сьогодні називається К а п і т о л Билдінґ, а тоді був відомий під назвою Месонік Темпел.

Ввійшли до середини. Містер Рузвелт повів Нікампа до елевейтора, щоби йому показати канцелярію будинку й уладження кількох поверхів. Керманич ліфту слухняно зупинявся, де лище Рузвелт казав.

— Видно, що знає свого пана, — подумав собі Нікамп.

Пройшли сходами кілька поверхів, розглянулися з ґалерії та зїхали назад на партер.

— Щож, подобається вам цей будинок? — спитався власник купуючого.

— Гарний. Скільки хочете за нього?

— Вам продам дешево — за дванацятьсот долярів.

Скупий Нікамп пошкробався за правим ухом.

— Це великі гроші, — відповів обережно. — Я маю лише чотириста.

— Вел, це справді мало, та ви земляк, а для земляка чоловік уже щось зробить. Добре — дам вам цей дім за чотириста. Контракт маю вже приготовлений, вистане лише вписати до нього ваше назвище — одначе це мусить бути без помилки. Будьте такі добрі та шлябізуйте мені ваше імя і назвище.

— К-л-я-с Н-і-к-а-м-п — шлябізував фармер.

Рузвелт на пульті виписав імя та назвище у контракті, що долі під його підписом був прикрашений великою золотою печаткою, дав контракт панові Нікампові. Фармер виплатив йому чотириста долярів дрібними грішми.

— Тепер ви тут паном, — запевнив Рузвелт фармера. — Сподіюся, що будете з купна вдоволені та що будемо бачитися частіше. Тож до побачення. Мушу розглянутися ще по посілостях.

Новий власник будинку хвилину розглядався по партері, хвилину по ґалеріях горішних поверхів, потім війшов до ліфту та сказав завезти себе до канцелярії будинку.

Ввійшов до середини. Один зі службовиків спитався Нікампа, що потребує. Містер Нікамп сказав, що він новий власник цього будинку та показав йому контракт із золотою печаткою. Службовець пробурмотів щось наче „дем фул" і нового власника випросив за двері.

Містер Нікамп збентежився дуже. Що діється? Таж він купив цей будинок і заплатив, має на це контракт. А вони його не признають. Зійшов на діл, вийшов на вулицю та пожалівся першому стрічному полісменові. Полісмен післав його до головної поліційної станиці.

Сержант, що йому пожалівся зломаний Нікамп, зовсім не здивувався. То не вперше підприємчивий шікаґовець продав Месонік Темпел легкодушному фармерові.

— Ви впали жертвою обманця, — пояснив полісмен Нікампові. — Скажіть нам, як він виглядав, а ми постараємося зловити його.

— Але як він пізнав мене? Тай знав також доктора Дімнета з Голянду, — дивувався фармер

— Насамперед бачив вас як ви йшли до комишіонера. В книгарні в адресовій книжці легко знайшов собі назвище вашого доктора, — пояснив йому сержант.

Містер Нікамп осміхнувся хитро:

— Всеж таки я перехитрив його! — сказав до сержанта. Я мав при собі дванацять соток, а сказав йому, що маю лише чотириста.

— А він таки натягнув вас на чотириста.

— Це правда, — признав Нікамп. — Та що з того? То був земляк.

(Кінець).

Кури манчурського хову несуть яйця, що важуть чверть фунта, цебто 4 унції.

Гоншію в японській ґрупі островів, є восьмим найбільшим островом на світі; він має простору 87,500 кв. миль.

З ДНЯ

НАВІТЬ ЗОЛОТО В ЗАГРОЗІ.

Німецький міністер економіки, Вальтер Функ, заявив, що в будучій світовій економіці, основаній на перемозі Німеччини, золото не матиме вартости. Гріш буде опертий на праці людей, а не на мертвім металі. Тому Америка краще зробить, казав Функ, коли перенесе своє золото не до якоїсь твердині, тільки на якийсь такий острів на широкім морі, щоб він опісля разом із золотом запався під воду.

В економічній літературі є таке клясичне оповідання: Раз всі держави згодились переслати все своє золото далеко на море, на острів і там його схоронити. В міжчасі уряди тих держав робили по давньому старі торговельні трансакції, але при помочи чеків. Вони видавали свої чеки, приймали чужі, раз у книжках добавляли до своїх засобів золота, другий раз віднимали.

Так робили вони бизнес довгий час. Та раз забажалось їм провірити стан свого золота і побачити його власними очима. Вони післали на острів комісію. Одначе острова знайти не могли. Розшуки опісля ствердили, що він вже 20 літ тому запався під воду. А держави, не знаючи про цей випадок, 20 літ робили інтерес далі по давньому, без золота, і це не мало на світові фінанси жадного впливу.

РОЛЯ ЗОЛОТА.

Міністер Функ радить тепер те саме зробити Америці, хоч для іншої цілі. Він каже, що по вигрі Німеччини золото взагалі стратить вартість і Америка може просто викинути його в море.

В наведенім оповіданні золото далі грало ролю; воно далі мало вартість, хоч може лише символічну. Воно далі було мірилом вартости, а також було символом накопиченого майна й услуг. Грудка золота уявляла собою певну скількість одежі, чи харчу, чи землі, чи машин, чи услуг. Чоловік, при помочи золота міг відложити зуживання свого майна на пізніше. Міг те зуживання перепродати іншому, міг залишити в спадку своїм нащадкам. Золото уявляло собою сконденсовану економічну силу. В нього можна було вмістити всякі матеріяльні цінности, доми, фабрики, хозяйства, продукти щоденної потреби, а також ріжні суспільні услуги, силу мязів й ума й т. п.

АМЕРИКАНСЬКЕ ЗОЛОТО.

Те символічне значіння золото покищо має ще й нині. Злучені Держави Америки накопичили в себе того металю на поверх 20 біліонів долярів. Саме тепер американські власти перевозять те золото до твердині в Форт Накс, Кентокі. Там власти поставлять сильну сторожу, що стерегтиме того золота.

Що те золото собою уявляє, та звідки воно в Америці взялось? Як сказано, воно уявляє собою певну скількість ріжних земних маєтків, та суспільних услуг. В міжнароднім товарообміні воно означає наприклад, те, що за ті гроші Америка може купити, скажім в Арґентині силу силенну пшениці чи худоби, в Бразилії кави, в Німеччині й Англії машин, в Франції й Італії всяких вин. За ті гроші вона також може будувати в ріжних краях ріжні підприємства, фабрики, канали, навіть Вавилонські вежі.

В відворотно подібний спосіб Америка дістала ті гроші для себе. З виїмком тої частини, що вона сама випродукувала в своїх копальнях, те золото вандрувало до Америки в заміну за машини, пшеницю, худобу, одежу, зброю й амуніцію, ріжні сировці. Отож, те американське золото, що його хочуть тепер замурувати в Форті Накс, уявляє собою велику скількість американських продуктів, американської праці, заміненої в чужих народів за золото.

ЩО ДАЛІ З НИМ РОБИТИ?

Америка журиться, що далі з тим золотом робити. Як сказано, вона моглаб за нього купувати збіжжя і худобу в Арґентині; машини в Англії і Німеччині. Алеж вона має подостатком власної худоби і власного збіжжя. А секретар хліборобства, Волес, платив нагороди американським фармерам, коли вони менше посіяли і коли забили мале теля, чи порося та не дали йому вирости. Америка має також подостатком машин і не лиш, що не потребує спроваджувати їх з інших країв, але радо виекспортувалаб їх іншим. Правда, Америка не має шампанського вина, та бразилійської кави. Алеж на ті люксусові речі вона потребує витратити лиш маленьку частину золота, і то з того, що далі напливає, а не з того, що вже зложене в Форті Накс.

Лишається остання можливість: позичати те золото іншим краям. Алеж бо позички іншим краям не мають в Америці популярности, бо майже всі дотеперішні позички чужим краям пропали. Чи знов давати їх на пропаще

НІМЕЧЧИНА ПОГРОЖУЄ.

Тимчасом Німеччина погрожує. Вона каже, що не можливо, щоб Америка мала 80 відсотків всіх світових запасів золота і щоб те золото далі було символом економічної сили. Німеччина, каже Функ, як виграє, створить сильний бльок держав, які признають золото за звичайний метал, і за нього нічого не будуть продавати. Основою гроша стане праця, а одиницею грошевої міри стане німецька марка. Яка ріжниця, чи та марка матиме в банку золоте покриття, чи ні, коли люди матимуть ґарантію, що за ту марку вони в кожний час і в кожнім місці дістануть стільки продуктів, скільки та марка собою уявляє, кажуть німецькі економісти.

Знавці кажуть, що колиб Німеччині вдалось виграти цю війну, то вона може в Европі дійсно створити бльок держав, які не признаватимуть золота. З тим бльоком в міжнароднім торговельнім конкуренції прийшлосяб тоді Америці напружено змагатись.

Учені кажуть, що коли бачимо велику червону звізду, то можемо бути певні, що вона молода; коли бачимо малу червону звізду, то це знак, що вона стара.

У шікаґовськім Музеї Філд є виставлений викопаний зуб слона, що важить 7 фунтів.

Василь Лев.

НА ВЕРХАХ СКІЛЬЩИНИ

(1)

Дві години їзди рівнинами зі Львова до Стрия й уже видніють в імлі гірські вали, а від Синевідська починаються підкарпатські узгіря. Темнозелені верхи появляються оподалік від залізниці, а згодом більшають і зближаються до залізничого шляху, що вже від Розгірча починає держатися долини Стрия, а потім Опору. Між Синевідськами продирається поїзд тунелем, вимінає місце стрічі Стрия й Опору, яких місцевий переказ назвав братами, що в давнідавні часи вийшли з-під верхів зеленого Явірника та пішли ріжними шляхами. Старший брат Стрий скоро помандрував далекими та вигідними шляхами, щоб побачити карпатські верховини; колиж молодший Опір побачив, що його брат повернув далеку путь, пустився навпрацці, пробиваючи собі шлях поміж верхами, та дігнав його аж там, де вже кінчаються верховини. Тоді оба разом вийшли на широку долину й понесли свої води спокійно до Дністрового яру. За Синевідським Вижнім ще кілька кільометрів дороги й поїзд вїжджає в гірський пролом Опору, до місцевости, що від дубового лісу, положеного праворуч залізниці, називається Дубиною. Тут виходимо з поїзду. Скоро покидаємо невеличку літнищеву кольонію та мостом, через залізничий шлях та Опір, ідемо в долину його правого доплиму — Камінки. Це перший гірський потік, що проломив собі глибоку й досить дику долину серед гірського масиву Скільщини, в напрямі від півдня до півночі. Вже перший кільометр від устя Камінки творить мальовничий краєвид. Лівий беріг здіймається високою стіною з наїженими скелями, зі шпильковими лісами на верхах; правий беріг — пологий, лісистий також із камяними брилами серед лісів. Попри потік веде сільська дорога до села з назвою потока. Та ми не доходимо туди, тільки звичемо побачити водопад у віддалі двох кільометрів від Дубини. Ідемо горі потоком, що плине спадами по камяних порогах, творить шипоти й водопади, підмиває лівий беріг та сполікує правий.

Сьогодні немає доброї погоди. Вранці падав дощ, тому води в річці більше, як звичайно. Водопад Камінки далеко кращий. Маса сіро-жовтої води видирається зпоза закруту, летить із гуком по камяній плиті, перевалюється через нижче положені камяні брили, шукає кращої дороги й тому заливає русло масою мутної стихії. — Кількадесять кроків нижче на камяній стіні лівого берегу памятний напис УССів: „Машерують стрільці-добровольці на кривавий тан..." — Сьогодні плита вогка, темна й тому напис ледви пізнати, хоч недавно відновили його та відчистили його.

Відсіля вертається в долину Опору. Ідемо гостинцем й напрямі Скола. Вище Дубини входить шлях у пролом Опору, названий Тухольськими Воротами. Вузиною продирається ріка, залізничий шлях і гостинець. З обох сторін досить високі верхи в шпилькових лісах. За Тухольськими Воротами відкривається середнєгірська кітловина з панорамою міста Скола. Бачимо його в цілості. Гірські масиви, цілі у шпилькових лісах, утворили тут розмірно широку затишну кітловину. Правою стороною синя стяжка Опору підмиває верхи, лівою веться залізничий шлях, посередині місто.

Скільщина характеристична тим, що пігіря скоро переходить у розмірно високі гори. Кожна долина ріки чи потоку має досить високі і стрімкі узбіччя. Також і Сколе. Його кітловина приманлива. Сама місти́на невелика. Около 6,000 мешканців. Три нації замешкують місто в майже рівній процентовій кількості. Здається, жидів тут найбільше. Тут жидівські літні кольонії й табори. Під верхами видно вілли, серед міста вежі костела й церковні бані.

На ринку кілька будок і сидух із яриною та першими овочами, за які жадають тяжкі гроші. — Сьогодні це місто спокійне, мирне, життя плине тут тихим руслом. І мимохіть пригадуються давні часи з початків слави Скільщини й Тухольщини. За історичними документами час повстання Скола (села) припадає на XIV. ст. Грамотою з 1397. р. король Володислав Ягайло, памятаючи на вірну й корисну службу братів Мика й Іванка, вірних та улюблених волохів, надає їм право заложити село у своїх лісах за проваллом, що називається „Тухольськими Воротами", над рікою Опором і в розлогих і пустих полях Скола й Тухлі та на інших полях і серед лісів по обох сторонах ріки Опору; а це село по вічні віки має називатися Сколе. Коли в наступних століттях стали розростатися сумежні оселі Гребенів, Коростів, Козів (тепер Козьова), Тухля, Славсько, спроваджені волохи загинули серед наплививого українського елементу, що прибував головно із Самбірщини, а осталося тільки кілька родових назов. Тудою провадив шлях на Угорщину, тут і крилися та господарили ватаги ріжних навіть шляхетських наїзників, а Сколе з околицею переходило з рук магната Тарновського в руки кн. Острожських і Заславських, Собеських і дісталися вкінці змадярщеним жидам баронам Ґредлям. Давні власники добували зі Скільщини дику звірину, шкури, віск і дерево, теперішні власники барони Ґредлі експльоатують дерево й каміння. Вузькоторейкові залізнички запускаються у глибину гірських долин і щоденно звозять до головної залізниці у Сколі рубане дерево і камяні брили. Частину міста, горі Опором, за залізничим двірцем займають ґредлівські тартаки й адміністративні забудування.

В місті не задержуємося довго. Ідемо гостинцем горі рікою. Опір шумить голосно, мутні води переважуються по камінні та пробують підмивати лівий беріг, забезпечений камяною підмурівкою. Тудою їде гостинець. Вище попри нього вузькорейкова залізничка. Рух на гостинці — невеликий. Більше авт і автобусів, як возів. Ці останні котяться помалу з тягарами.

За 5-тим км. дороги від центру Скола — місцевина Святослав. Тамошні перекази поховали тут Святослава Оканнього, підступом убитого людьми Святополка. Десь у стіп Зеленімю має бути його могила. Шумлять сумовито ліси на узбіччях Зеленімю, доломворкотять води Опору й устя Орави; переказ нагадує ще й місцевість Семигинів, нижче Розгірча, де мало згинути сімох синів тогож Святослава.

На лівому березі ріки великі каменоломи фірми Ґредлів. Біля них скручує залізничка на право, над річку Ораву. Зміняється положення гір. Тут долина ріки досить широка. Ліві узбіччя дивляться сумовито скельними обривами; тут добувають каміння. Трохи дальше звужується долина, узбіччя підносяться стрімко — всі в лісах. Людська рука господарить у них раціонально. Тут гарно, приманливо, аромат шпилькових лісів наповняє наші легені.

За 3-тим км. дороги починається Коростів. Річка Орава творить вузьку долину. На початку гаївка, дальше рідко розкинені сільські хати, збудовані переважно для літників. Тут склепик місцевого бойка Бендзяка, де можна дістати товари першої потреби. Біля нього його вілля з гостинницею. Трошки на право, вище — славна „Райтманівка". Це гарний захист, але для тих, що шукають найбільшої вигоди на літнищі та бажають видати якнайбільше грошей. На плоскому узбіччі кілька великих комфортово уладжених віль, дальше дансінґова заля з орхестрою й меґафонами, для тих, що не могли натанцюватися у столиці. В огороді побачите великі грядки квітів і найріжніші роди рож, ставок із водограєм, безліч голубів, а до того всего „дистинґоване товариство". Коли вийти на тераси Райтманівки, видно за плечима лісисті узбіччя, а перед собою долину Орави й верхи в лісах. Вид гарний для тих, що не бажають мандрувати по верхах, тільки сидіти на місці серед вигод. Райтман, що сам обдарований поетичним талантом (лише поезії у стилі Тетмаєра і Стафа), вмів винайти романтичний закуток серед коростянських гір, уміє також і брати добрі гроші від літників; вони самі спонукали його до цього.

(Кінець буде).

ЧИСТІ МОСКАЛІ.

Російський уряд поширив цю світлину, зняту зо залоги російського підводного човна, що купаються в морі. Кажуть американці, що це на те поширюється світлину, щоби переконати світ, що москалі теж купаються.

ПАНУЮЧА РОДИНА КНЯЗІВСТВА ЛЮКСЕМБУРҐУ ВТІКАЧАМИ В АМЕРИЦІ.

На образку муж пануючої княгині з дітьми.

ПІДГОТОВА ВІЙСЬКОВОЇ СИСТЕМИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

Після того, як сенатська комісія у Вашинґтоні приняла резолюцію, щоб у Злучених Державах ввести загальну військову службу, робить влада приготування до належного всього потрібного. Найсамперед треба, очевидно, подбати про вишкіл війська. На підставі плянів постійна армія малаб обіймати один міліон людей, що служать один рік. Це не легке завдання, коли зважити, що треба наперед мати вивчених офіцирів для організування й вишколу армії. Недавно позакладали в ріжних статех добровільні вправи для інтелектуалів та будущих офіцирів цивільної війни. Це так звана „Плетсбурська Система". Тепер Міністерство Війни не хоче поширювати тих таборів, а обмежиться строго до вишколу офіцирів. Плянують покликати до вправ 125,000 резервових офіцирів. Їх покличуть на маневри в місяці серпні. Одначе не всі резервові офіцири надаються до чинної служби. Отже треба перебракувати.

Водночас із підготуванням офіцирів треба подбати за воєнні матеріяли. Для виробу муніції й дечого іншого треба фахових робітників. Тому вже є проектовано реєстрацію молодих людей, для рекрутування жовнірів, йде підготова вишукати зпоміж них робітників-фахівців у всіляких ділянках. Це знову окреме питання. Найсамперед треба дістати старших робітників, що вже надаються до так званих оборонних робіт, а під їх доглядом щойно вчилисб челядники й учні. Попри скількість робітників, одержаних з реєстрації, думають зажадати ще робітників від звичайних бюр праці. В таких бюрах уже тепер позаписувано тисячі фахових робітників, яких можна відразу використати.

Щойно після такого підготування треба пустити в рух фабрики для самої праці. Сенатська комісія дістала інформації від секретаря війни Генрі Стимсона, що Америка повинна мати зброї тільки, щоб можна узброїти одноміліонову армію що три місяці. Цей матеріял, що Америка має тепер, є нічим для чужосторонної европейської держави. Це є хвилевий матеріял, що скоро може зужитися і на його місце треба другого. Отже край мусить вміти продукувати нові матеріяли оборонні. Наприклад теперішні фабрики можуть випродукувати стрільного пороху лише 30,000,000 фунтів річно, а в році 1918 вони виробляли пів біліона фунтів річно. Тоді пороблено приготування до виробу два разів стільки пороху.

Таксамо стоїть справа і з виробом літаків. Початково ухвалено виробити до кінця 1941 року 3,000 літаків. Але на підставі додаткових законів мається виробити 15,000 літаків річно, а в роках 1942 і дальших армія повинна діставати по 25,000 літаків річно. Крім того фльота приготовляє пляни на виріб 36,000 літаків упродовж двох літ.

Студії сенатської комісії ще не покінчені і ніхто не йдуть дальше. На всякий випадок осягнено досі те, що прилюдна опінія зрозуміла потребу постійної армії в Злучених Державах та конечність дати гроші на вишкіл і на узброєння армії й фльоти.

Молоді лососі в Тихім Океані є жовтаво-зеленої краски; пізніше вони зміняють свою краску на темно синяво-сиву.

Найвогкішим місцем в Алясці є Литл Порт Волтер, де опад дощу виносить 255.23 цалів.

„НОВА" ПРОФЕСІЯ: ҐАЗЕТЯРСТВО

ВАШИНҐТОН. — Карло Акерман, декан і професор журналістики в Колюмбійському університеті в Ню Йорку поставив домагання до адміністратора платних годин, щоб і журналістику зараховувати за професію. Тепер йдуть переслухання за те, щоб ясно означити, що це таке „виконна" (екзекутивна) позиція. При цій нагоді Акерман доказував, що школи чи курси ґазетярства позакладали в університетах за дозволом стейтової влади, щоб приспособити фахових робітників. Він доказував, які то вимоги ставиться тепер до журналістів та як вони помагають підтримати або впровадити справедливість і чесність в урядових колах. Інші свідки, головно професори журналістики, доказували тесаме. Переслухання має на цілі виянити, чи професіоналісти мають дальше бути звільнені від обовязків накладених на таких робітників, що дістають заплату від годин праці.

ФОНД КОНҐРЕСУ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

(Виказ ч. 9).

На Фонд Конґресу Американських Українців зложили дальші пожертви:

О. Степан Побуцький, Дітройт, Міш.	$ 5.00
Центральний Комітет при парохії св. Ів. Хрестителя, Бофало, Н. Й.	25.00
Тов. ім. Степана Мельничука, від. 129 У. Р. Союзу, Джанставн, Па., від. 11 У. Н. Союзу, Джанставн, Па., і від. 82 Провидіння, Джанставн, Па., від. 117 У. Н. Помочи, Джанставн, Па.	5.00
Тов. Дарахівщина, від. 275 У. Н. Союзу, Джерзі Ситі, Н. Дж.	25.00
Український Молодечий Католицький Клюб св. Володимира, Скрентон, Па.	5.00
Разом	$ 65.00
Передтим проголошено	4,934.60
Дотепер зібрано	$4,999.60

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Піддержка доброї цілі.

Про наше тов. Запорожська Січ, 75 відділ У. Н. Союзу, мало згадується в ґазетах. Проте воно робить свою тиху народну роботу і дбає не лиш про своє членство, але також піддержує врядигоди інші всенародні справи.

В грудні минулого року наш член п. Присташ дістав листа від Спілки Українських Інжинірів в Словаччині, в якім просять нас помочі. Ми почали над тою справою поважно нараджуватись. Бо лист від інжинірів, які, як відомо, є менше політиками, а більше господарами, зацікавив нас усіх якслід. Ухвалено вислати їм $25, які зібрано серед наших членів. Зложили по $1: Присташ, Мадзин, Кримко, Тарас, Костирка; по 50 ц.: Бек, Онуфрейтон, Космина, Петричкович, Словнецький; Прощанин 25 ц.; дрібними $1.10. З відділової каси додано $17.15, що разом дало $25. Одного доляра зужито на пересилку.

Тепер на адресу відділу прийшла оригінальна посвідка від згаданої Спілки Інжинірів, враз з подякою і вияснення, як вони ті гроші зужили.

Ще додамо, що наш 75 відділ УНС числить 117 членів. Наступного року він буде святкувати 25-літній ювилей свого існування. В тій ціли відділ вже укладає пляни.

Один із наших членів кандидує цього року на стейтового репрезентанта. Наш відділ також висилав свого представника на український конгрес у Вашингтоні, що так гарно відбувся 24. травня р. В нашім відділі нема політичних сварок, бо члени є такого переконання, що не ми будемо заводити порядку в самостійній українській державі, тільки це зроблять тамошні українці.

Петро Костирка,
предс. 75 відділу У. Н. С., Дітройт, Міш.

„СЦИЗОРИК".

Так називається (джекнайф") скок пливака-нурця. Доконує його Ал Петник, відомий пливацький чемпіон з оґайського стейтового університету.

Мужчини женяться пересічно в 27½ роках.

Злучені Держави є найбільшим консументом цукру на світі.

ЛЕОПОЛЬДО МОЛЬО, голова арґентинської делеґації на панамериканській конференції в Гавані.

УКРАЇНСЬКА ВИСТАВА В БУЕНОС АЙРЕС

Український тижневик „Наш Клич", що виходить в Буенос Айрес в Арґентині, подає у своїм виданні з 29. червня б. р. таку новинку:

Минулої неділі Українське Товариство „Відродження" в Буенос Айрес влаштувало було „Інсценізацію Стрілецької пісні", яка — доповнена національними танцями і родинною забавою — дуже нагадала нам на місяці червень-липень 1919—1920 рр., коли про життя і чин Української Збройної Сили зложено цілі леґенди в народніх переказах і стрілецьких піснях. Сюжет цього акту, який ми бачили на сцені, був дуже важний, мимо його веселих виявів і тому, що це було перше цього роду підприємство на сцені в Буенос Айрес, — то задоволило воно чисельну скількість глядачів достаточно.

Найміліше враження робили на глядача — обстановка сцени наскрізь мальовнича, та українська і оригінальна національна одежа на аматорах. Кожний присутний переносився на вигляд цієї картини в мальовничу Україну і згадував хто з жалем у душі, а хто веселим спомином про своє рідне.

На програму інсценізації складалися такі точки: 1) Декламація співця, котрий виголосив своє мотто до акту про значення Стрілецької Пісні для нашого народу; 2) Дует при акомпаніяменті стріл. хору за кулісами, який виконав друг П. Грабинський з панею Льонгиною Вержбицькою „Їхав Стрілець на війноньку"; 3) Сольо панни О. Василенко; 4) Пиймо Друзі, міш. хор; 5) Накрила нічка, міш. хор; Сольо панни М. Бойчуківної; 6) Плач Галичанок, міш. хор; Ой у лузі, міш. хор; Хлопці, алярм, і Слава, Слава, Отамане — Стрілецький Хор.

На другу частину програми складалися національні танці, які були виконані членами ОМУН під управою друга Чарнецького. Чотири танці під оглядом такту і краси випали принадно. На цім закінчилася програма дня, яка залишила в присутних милу згадку на Чин і Життя Українських Стрільців.

ОБЕЗЦІННЯ ЗОЛОТА

Довго шукали люди за мірилом вартости для праці, для промислу, для товарообміну, поки приняли метаю, у першу чергу золото, за головну підставу. Від того лише один крок до викроєння малого кусника золота, щоб міряти ним вартсть. Так повстали золоті гроші, а поруч них інші металеві гроші. Ті останні мали лише вартість у порівнанні з золотими грішми. Зпоміж металів срібло заняло друге місце по золоті, але й воно втратило своє значіння з хвилиною, коли Злучені Держави проголосили, що в них золото не є єдиним мірилом вартости. Це сталося вже за часів теперішнього президента, Ф. Д. Рузвелта.

Війна викликала дивний переворот в поняттях вартости золота, головно, тому, що воно втікло з Европи. Ще до років 1920.-22. Лондон мав головні припаси золота й тому Анґлія могла устійнювати вартість гроша в цілім світі. Та з настанням післявоєнної кризи, тобто руїни промислу в Европі, золото мусіло мандрувати в Америку в заміну за крам, який звідси продавали до країв, знищених війною. У той спосіб Америка почала ставати скарбницею золота, поки, в часі теперішньої війни, вона не накопичила дві третині цілого всесвітнього припасу золота.

Німеччина заняла або домінує над усією Европою. Росія вже в часах попередньої війни втратила своє золото і перейшла на іншу виміну. Тому тепер Німеччина мусить придумати якісь засоби виміни, тобто знайти якесь мірило вартости для краму, для товарообміну. Це дуже важне діло. Німеччина пробує змінити досі приняті економічні системи, головно так звану „капіталістичну систему" і заступити їх системою праці. Німецькі економісти кажуть, що мірилом вартости мусить тепер стати праця. Колиб справді Німеччина рішилася на такий справді революційний крок у господарстві, то вона приняла б систему вартости Карла Маркса, творця економічного соціялізму й теперішнього большевизму. А треба памятати, що Карло Маркс найбільше зненавиджений нацистами.

Колиб переведено нову систему в Німеччині, то вона, як дійсна володарка Европи, малаб велитенський вплив на господарку цілого світу. Тоді Злучені Держави, зі своїми припасами золота, опинилисб в важкому положенні, бо золото зійшлоб лише до торговельної вартости. Значить, золото малоб лише вартість ужиткову, як от срібло, що його тепер вживають на виріб начиння чи на інші потреби. Як золото не будуть уживати на виріб грошей, воно багато стратить на вартости. Тоді й копальні золота втратять своє значіння. Вже тепер звідомлять з канадійського золотого басейну, Тіммінс, Поркюпайн і Кирдленд Лейк в провінції Онтеріо, що ці околиці захитані в своїм існуванні. Там цілі міста повстали лише тому, що копальні золота притягнули людей. Очевидно, тепер ці оселі опустілиб, а місцеве населення мусілоб мандрувати куди інакше. В згаданих околицях є повно українського населення тому і для тих українців прийшлосьби шукати нового захисту та нового способу життя.

С.

ЯК ЇСТИ ОВОЧІ?

Овочі, — це один з найцінніших дарів літа. Овочі — це дуже здорова їжа, головно сирі, в яких більше здорових складників, ніж в овочах варених (напр. вітаміни). Однак сирі овочі можуть їсти тільки особи зо здоровим шлунком і кишками, зате варені овочі чи компоти не шкодять навіть хворим особам, старшим та ослабленим.

Овочі, що їх хочемо їсти сирими, мусять бути дозрілі. Заки почнемо їх їсти, найліпше їх докладно обмити і то найліпше гарячою водою. Щоб пізніше овочі не лежали довго у шлунку, треба їх докладно погризти і перемішати в роті зо слиною, що має велику ролю при травленні овочів (слина розкладає цукор, якого багато в овочах).

Таксамо треба вважати, щоб не їсти забагато овочів. Зараз по зїдженню овочів не можна пити води, хіба найбільше один ковток, бо від більшої кількости води частини овочів у шлунку і кишках пучнявіють і викликують прикрі болі та шлунковокишкові корчі.

Найздоровіше споживати овочі по іншій їжі на „дессер", себто по сніданку і обіді, підвечірку чи вечері. Винятком є тут такі овочі, як напр. помаранчі, з яких пемо сік чи інші овочеві соки. Пиття помаранчевого соку є дуже поширене в деяких краях напр. в Америці, де тамошні жінки відкрили, що помаранчевий сік перед сніданням щоденно вживаний впливає дуже корисно на гарну церу.

Як вже згадано, особи, що мають вражливий шлунок чи кишки (катар кишок, затяжний катар шлунка) не повинні їсти сирих овочів; за те цілком стравними для них є овочі в соках, компотах і т. п.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

В суботу, 27. липня 1940., рано умер у Ню Йорку

ГРИГОРІЙ ҐАЛЕЦЬКИЙ,

член і бувший предсідник Бр. св. Володимира, від. 130. У. Н. Союзу в Ню Йорку.

Покійний родився 14. лютого 1896. в Ляшках Королівських, повіт Перемишляни, Західня Україна.

Похорон відбудеться в вівторок, 30. липня 1940.; в годині 9:45 рано буде відправлена панахида в заведенню Яреми, 129 Іст 7. Стр. Після панахиди тіло Покійного буде перевезене до церкви св. Юрія на 7. улиці, де в годині 10. рано буде відправлене погребне Богослуження.

Члени Братства і відділу мають обовязково взяти участь у похороні.

М. Коваль, секр.

ТАРЗАН, ч. 65. Остання нагода.

Несподівано втратив свою силу лік, що осліплював Тарзана. Його очі вп'ялилися в Маріку. „Де є Джейн?" — він запитав строго.

„Я хотіла привести її до тебе" — вистогнала вона — але Залім вислав її звідси". При тім Маріка показала в сторону моря.

З окликом гніву Тарзан кинувся до барієри, щоб скочити в море й поплисти на рятунок Джейни.

„Тримай його!" — закликав Залім Каліс.